

KAJETAN HETZER, BEHEERDER VAN HET SNS REAAL WATERFONDS:

“Juiste investeringen in water geven langjarig rendement”

Het realiseren van de millenniumdoelstellingen van de Verenigde Naties is geen kwestie van beschikbaarheid van geld. Deze uitspraak deed Jeroen van der Sommen, directeur van het NWP in het interview met hem in H₂O nummer 3 van dit jaar. Toch is de financiering van waterprojecten vaak een cruciaal punt. Ook profileren algemene banken zich niet of nauwelijks als financiers van waterprojecten. Ruim twee jaar geleden kondigde SNS REAAL echter aan zich wel actief in de watersector te willen gaan opstellen. Aanleiding voor een gesprek met drs. Kajetan Hetzer, beheerder van het SNS REAAL Waterfonds, in het monumentale pand van dit bedrijf aan de Nieuwezijds Voorburgwal in Amsterdam, ooit gebouwd voor de Handels Vereniging Amsterdam en nog altijd rijk aan herinneringen aan ons koloniale verleden.

Wat doet SNS REAAL op watergebied?

“Als u die vraag zo stelt, dan moet ik de onderdelen van SNS REAAL langs lopen. De ASN Bank bijvoorbeeld is één van onze dochters. ASN staat voor Algemene Spaarbanken Nederland, voortgekomen uit spaarbanken die door de vakbonden opgericht zijn. Deze bank richt zich op maatschappelijk verantwoorde, duurzame activiteiten. De ASN Bank heeft ook een milieu- en waterfonds, dat gelden belegt in beursgenoteerde ondernemingen.”

“REAAL-verzekeringen financiert sinds kort een leerstoel aan de Vrije Universiteit Amsterdam, die de relatie legt tussen risicomangement, de corebusiness van een verzekeringsbedrijf, en het watermanagement. Inmiddels is een hoogleraar voorgedragen.”

“SNS-Asset Management is het onderdeel van onze holding dat vermogens beheert, zowel van institutionele beleggers als van particulieren. Dat geld wordt vooral belegd in aandelen van beursgenoteerde ondernemingen en vastrenderende waarden.”

“Bij de keuze van die beursgenoteerde ondernemingen spelen allerlei afwegingen een rol. Je wilt immers de grootst mogelijke zekerheid dat je voldoende rendement haalt en dat het geld zijn waarde niet verliest. Het gaat dan zowel om de zakelijke kant van een bedrijf als om de milieu-, sociale- en ethisch-morele kant.”

“Als SNS REAAL geld belegt in waterbedrijven als Suez, Veolia en Severn Trent, dan kijkt het niet alleen naar de technische bedrijfsvoering, maar ook naar het sociale beleid ten aanzien van de tarieven, het milieubeleid en het beleid ten aanzien van het omgaan met bronnen.”

“Tenslotte is er het SNS REAAL Waterfonds, een aparte NV, volledig eigendom van het moederbedrijf. Het kreeg een budget van 50 miljoen dollar om te investeren in watergerelateerde activiteiten.”

Wat doet dit fonds?

“Zijn missie is duurzaam geld beschikbaar stellen om de waterstress te bestrijden. Ik ben nu beheerder van dat fonds. We zoeken projecten en benaderen projectpartners die bij onze zienswijze passen. Daarbij wordt het criterium duurzaamheid opgeschaald naar de andere maatstaven van wat we ‘bankability’ noemen. We kijken naar het rendement, waarbij we in dit geval genoeg nemen met een rendement van gemiddeld vijf procent, wat vrij laag is. We kijken naar stabiliteit en te verwachten continuïteit, veiligheid en zekerheid, het risico van reputatieverlies, de technische kant van de investering zelf, maar ook naar het sociale effect en de betrouwbaarheid van partners. Belangrijk is ook de relatie tussen de dienstverlener en de waterindebruiker. Is daar draagvlak voor de investering? We kijken naar de wet- en regelgeving. Op basis

van al die gegevens en afwegingen komen we al dan niet tot een investeringsvoorstel. Zo ja, dan wordt dat binnen SNS REAAL beoordeeld en uiteindelijk aan de beleggingscommissie voorgelegd, die beslist.”

Kunt u een voorbeeld noemen van een project waarin SNS REAAL investeert?

“Een voorbeeld is de joint venture van de Waterleiding Maatschappij Drenthe in Manado op Sulawesi in Indonesië. WMD heeft 51 procent van de aandelen in dit bedrijf, PDAM Manado 49 procent. Doel is te komen tot rehabilitatie van het waterleidingbedrijf, niet alleen door het lekverlies terug te brengen - zowel technisch als administratief - maar ook door te werken aan met name de productiecapaciteit en verbetering van het management. Bovendien kunnen de aandelen die WMD nu bezit, op de lange termijn door de lokale autoriteiten teruggekocht worden. Die opzet geeft ons vertrouwen. In dit traject investeren we twee miljoen euro. Dat een bank dat doet, is absoluut uniek. Banken nemen normaal gesproken niet deel aan projecten voor bedragen kleiner dan tien miljoen. Banken investeren in het algemeen sowieso niet in water, ondanks de problemen die er wereldwijd zijn. Er is geld genoeg, maar in de watersector zitten we met een financieringstekort.”

Waarom investeren banken niet in water?

“De verantwoordelijkheid voor water ligt overal in publieke handen. Het is daarmee onderworpen aan politieke invloed. Dat uit zich vooral op het punt van de tariefstelling. Er zijn landen waarin een tarief voor water in het geheel niet geaccepteerd wordt: ‘water is ons door God gegeven’. Omdat water voor iedereen van essentieel belang is, wordt in verkiezingstijden vaak beloofd het tarief niet te verhogen. Terwijl juist investeringen nodig zijn en tariefsverhoging dus noodzakelijk is om de financiële duurzaamheid en betrokkenheid te waarborgen. Ook de private bedrijven lopen daar tegenaan. Het is een lastige markt. Als men daarin stapt, is dat vaak op basis van een overeenkomst met de overheid. Geen vraaggestuurde benadering dus, niet een reageren op wensen van de eindgebruiker. Die vindt in de nieuwe opzet de prijs te hoog of wordt geconfronteerd met voorzieningen waarop hij of zij niet zit te wachten. Men kiest bijvoorbeeld nogal eens te snel voor technische hoogstandjes, waar juist robuustheid en eenvoud in bediening en onderhoud gewenst zijn. De private bedrijven trekken zich als reactie terug uit de Derde Wereld en richten zich op Europa, waar het veel gemakkelijker is succesvol te opereren. Ze kiezen vaak voor een defensieve strategie, niet voor meer progressieve acties om de problemen aan te pakken.”

CV

1967	geboren in Bremen (D)
1986-1992	studie (hydro)geologie aan de Technische Universiteit Berlijn
1993-1998	studie milieuwetenschap aan de Vrije Universiteit Amsterdam
1998-heden	Hollandse Koopmans Bank - SNS REAAL
1998-2005	duurzaamheidsanalist SNS asset management
2006-heden	fondsbeheerder SNS REAAL Waterfonds

Is daar wel ruimte voor?

"Er is een internationale standaard die zegt dat het verantwoord is dat mensen vijf procent van het inkomen aan water besteden, drinkwater en sanitaire voorzieningen. Dat geldt niet voor de allerarmsten, maar met wat kruissubsidiëring, met een progressief tariefstelsel, kom je er wel. Bovendien is het effect van de watervoorzieningen op de gezondheid en de productiviteit van mensen enorm. Tegenover één dollar inzet staat via die doorwerking vijf tot 28 dollar opbrengst op ander gebied."

"Nu zijn banken behoudend, risicomijdend. Zij hebben geen waterdeskundigen in huis. Je kunt in het water niet snel geld verdienen: de winsten zijn meestal laag, de problematiek is complex. Allemaal redenen om daar niet in te stappen. Waarom doen wij het wel? Vanwege onze maatschappelijk verantwoordelijkheid als ondernemer. Water is belangrijk, water is leven, water is onvervangbaar. De vraag neemt toe en het gebruik is continue. Door een goede opzet kun je risico's inperken. Je bent dan verzekerd van een lage, maar wel continue opbrengst. Op termijn willen we aantonen dat dit robuuste investeringen kunnen zijn, voor faciliteiten die altijd doordraaien. Het is een interessante aanvulling op conventionele investeringen."

U noemde ook microfinanciering.

"Ja, ook langs die lijn willen we investeren in waterfaciliteiten. Dat kan van alles zijn. Een bedrijf dat regentonnen of toiletputten gaat maken, een restaurantje dat goede sanitaire voorzieningen wil aanbrengen. Maar ook een boer, die een koe gekocht heeft om melk te kunnen leveren. Als die boer over goed water kan beschikken, presteert hijzelf beter, maar zijn koe ook. Het aanbrengen van irrigatievoorzieningen kan er onder vallen. Het bijzondere van microfinanciering is dat het normaliter een hoog rendement heeft - tien tot 15 procent -, een relatief laag risico en een korte teruglooptijd."

"In het algemeen is ons uitgangspunt: proactief investeren voorkomt destabilisatie. En de grootste maatschappelijke destabilisatie wordt veroorzaakt door afnemende gezondheid en milieudegradatie, vaak gerelateerd aan het ontbreken van schoon drinkwater en sanitaire voorzieningen. De problemen zijn enorm, de schade is enorm, maar ook de gevolgen voor de westerse wereld zijn enorm als wij algehele destabilisatie in ontwikkelingslanden niet weten te voorkomen."

"We praten over een totaal financieringstekort van zo'n 100 miljard euro voor het bereiken van de millenniumdoelen. Geld dat er in onze maatschappij is. Een problematiek die veel beheersbaarder is dan die van het terrorisme of die van de klimaatverandering. Maar de tijd dringt."

Hoever bent u nu?

"We zijn nu twee jaar bezig en hebben inmiddels vier miljoen euro weggezet. De pioniersfase heeft veel tijd gekost: het vinden van de goede projecten en de goede partners. Daar hebben we nu zicht op: organisaties als Aqua for All, Waste, Icco en NWP. Een voorbeeld van een goed project is een bedrijf op MadagascAR, door een Nederlander geleid, dat watertechnologie aanbiedt aan lokale organisaties. Een project waarin keuterboeren geschoold worden in verbeterde productiemethoden, irrigatietechniek en marktbenadering. Een holistische aanpak, vanuit twee invalshoeken: hoe creëer je toegevoegde waarde, bijvoorbeeld door irrigatietechnieken en hoe reduceer je de kosten, bijvoorbeeld door gezondheid te verbeteren? We beheren het fonds met een kleine groep, omgerekend twee volledige krachten. We gaan nu ook microfinanciering op watergebied onderbrengen bij het Waterfonds."

"Maar we hebben nu wel een stroomversnelling nodig. Voor het totale bedrag dat beschikbaar is gesteld, hebben we nu nog drie jaar. Ik voel de hete adem in mijn nek. We hebben inmiddels goede partners en de segmenten gekozen waarop we ons gaan richten: microfinanciering, huisaansluitingen, waterleidingbedrijven, ondernemers die hardware produceren of diensten verlenen. Met DHV is in Indonesië een project opgestart om het gebruik van

energie en chemicaliën in een drinkwaterplant te reduceren."

Hoe bent u op deze plek gekomen?

"Ik ben in 1967 in Bremen (D) geboren. Mijn studie begon ik aan de TU van Berlijn, waar ik geologie en hydrogeologie studeerde. Omdat ik mij meer met milieuvraagstukken wilde bezighouden, ben ik overstapt naar de VU in Amsterdam, waar ik van 1993 tot 1998 milieuwetenschap studeerde: een combinatie van biologie en aardwetenschappen. Vanuit het Instituut Voor Milieuvraagstukken hebben we het idee gelanceerd dat de financiële sector zich met milieuproblemen zou moeten gaan bezighouden. In datzelfde jaar richtte de Hollandse Koopmansbank, ooit ook door de vakbonden opgericht, een milieufonds op. Toen de HKB vervolgens overgenomen werd door SNS REAAL, gingen we mee. Omdat het bedrijf besloten had aan duurzaam vermogensbeheer te gaan doen, kreeg ik daar een contract aangeboden."

"In 2001 is bij mij het idee van een apart waterfonds ontstaan. Eind 2005 is dat voorstel goedgekeurd door het bestuur en in 2006 zijn wij er officieel mee van start gegaan. Tussendoor ben ik er nog wel een tijdje tussenuit geweest, omdat ik gevraagd was het wedstrijdroeien in

"Banken moeten in water gaan investeren"

Kajetan Hetzer.

Guatemala klaar te stomen voor deelname aan de Olympische Spelen in Sydney. Dat is overigens niet gelukt, maar heeft mij wel nieuwe impulsen gegeven om door te gaan met het Waterfonds."

Waarom is het voorstel van een waterfonds bij SNS REAAL aangeslagen?

"Als je wereldwijd kijkt, is dat zeker bijzonder. SNS REAAL is een middelgrote organisatie. Groot genoeg om zo'n idee aan te kunnen, maar ook zo klein dat een dergelijk voorstel wel bij het bestuur belandt en niet onderweg verzandt. Bovendien is het een bedrijf dat niet log is en slagkracht bezit. Uitdaging voor de nabije toekomst is van het waterfonds een succes te maken, zodat het een echt product wordt. Een fonds dat wij kunnen openstellen voor de markt."

Maarten Gast